

Ani Karel ani nikdo jiný z nás pro Emu neměl žádný dárek, a to byla ta potíž. Bylo zrovna před výplatou, kapsy prázdné. Co teď? Jak to asi dělali lidé dříve? Když ještě nebyly žádné peníze? Vždyť lidé žili bez peněz dost dlouho. Nevíte? No oni přece vzali něco, čeho oni měli dost a vyměnili to s někým, kdo měl dost toho, co oni potřebovali a neměl dost toho, čeho oni měli dost.

Peníze, platidla, pířka, papírky

Platidlo je něco, na čem se všichni dohodneme, že to platí.

Během historie se jako platidlo užívalo ledacos. Mušle, pířka, mince z drahých kovů, až jsme nakonec skončili u papírků zvaných bankovky. A leckdy svá platidla ani nevidíme. Třeba když platíme kartou nebo přes internet. Podoba platidel se tedy hodně proměnila. Důležité ale je, že jako platidlo používáme něco, co pro nás všechny představuje zhruba stejnou hodnotu, a čemu věříme, že si ji i uchová. To, že u nás dnes používáme jako platidlo právě české koruny, je navíc stanoveno zákonem.

A zatímco my jsme si lámali hlavu, kde a jak si peníze vydělat, Karel provedl nebezpečnou zakázanou věc. Přijdu do kuchyně a tam – plný stůl peněz! Stovky, dvoustovky, pětistovky. Ale falešné! Přes hrozbu přísného trestu mnohaletým vězením. To, čím platíme, si hlídá stát. Peníze proto může vydávat jen Česká

16

národní banka. A ta musí i kontrolovat, kolik jich běhá po světě, aby neztratily hodnotu. Karel to sice nevěděl, jenže nevědomost neomlouvá. To se zkrátka nesmí. Ještěže Karel Emu rychle dohnal a všechny ty falešné papírky jí sebral.

17

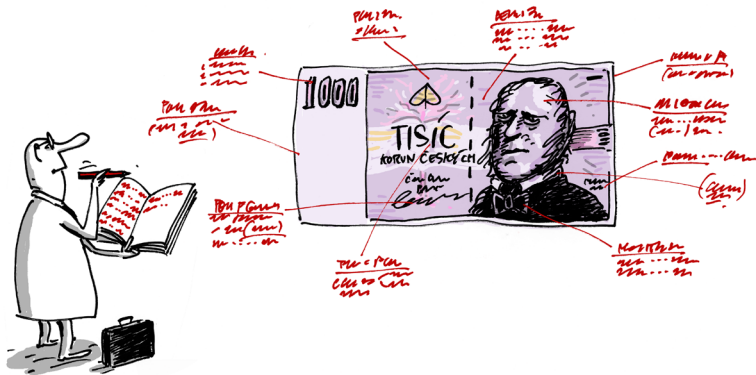
Peníze si prostě nemůžete jen tak vytisknout, ty si musíte vydělat!

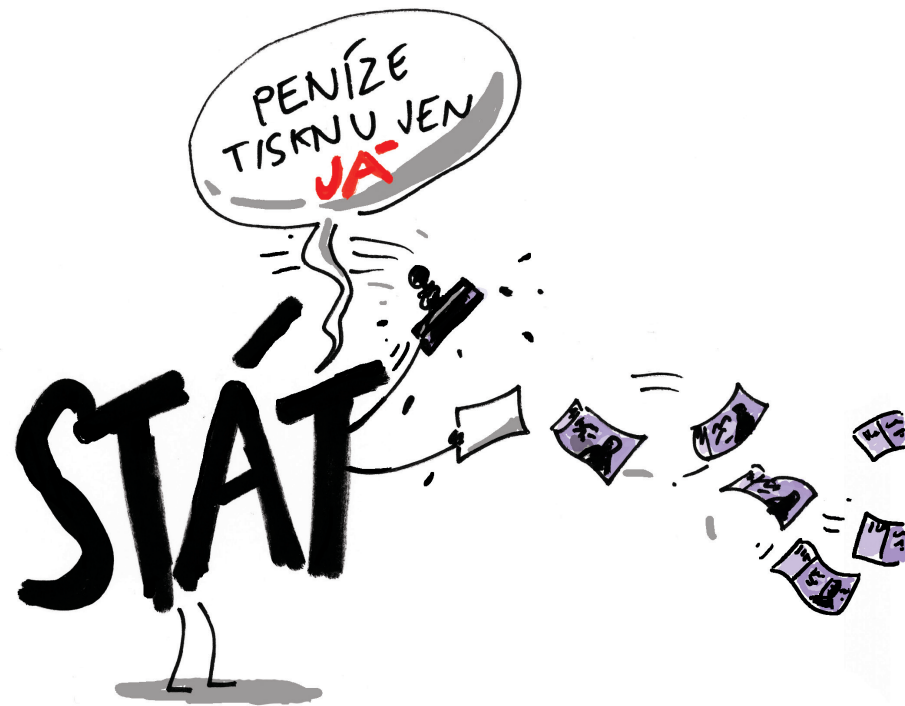
Padělat, nebo vydělat?

Padělání peněz je po celém světě považováno za zločin. A přesto lidé padělali peníze hned, jak je vymysleli. Okusování mincí se dělalo proto, aby se vyzkoušelo, jestli je mince odlitá z pravého zlata, a ne z nějaké podvodné slitiny. No jo, místo zlata platíme papírovými obdélníčky. Zdálo by se proto, že padělání bude o to snazší. Ale tak to není. Peníze u nás může vydávat jen Česká národní banka a nikdo jiný.

Bankovky se tisknou se na speciální papír a musí mít ochranné prvky, podle toho se pozná, že jsou pravé.

Emu i Karla jsme sice zachránili před vězením, ale pořád jsme neměli ani peníze, ani dárek pro Emu k narozeninám. A pak najednou zázrak! František najednou přiběhl a že prý byl v Mongolsku přednášet o českém jazyce a naučil účastníky semináře naše "ř" a za to dostal padesát tisíc mongolských tugriků. Padesát tisíc! Představte si to! U nás by to byl pořádný balík. Jenže není měna jako měna. Není tugrik jako koruna. Zatímco v korunách byste za padesát tisíc koupili klidně ojeté auto, za padesát tisíc tugriků nekoupíte ani zpětné zrcátko.

Rubl, dolar, libra

Měnou je třeba naše česká koruna, dolar nebo euro nebo třeba mongolský tugrik. V různých státech se tedy platí různými měnami. Když cestujete někam, kde Vaše peníze neplatí, můžete si je za ty místní vyměnit. A to se dělá buď ve směnárně, nebo v bance.

Důležité je ovšem vědět, že každá měna má jinou hodnotu. To znamená, že nikdy nedostanete stejnou částku, jakože byste za sto dolarů dostali sto korun. Dolar je prostě silná měna, takže si za jeden dolar koupíte víc věcí než za jednu korunu. Poměru mezi hodnotami dvou měn se říká směnný kurz.

- 1000 Kč = 39 euro
- 1000 Kč = 45 amerických dolarů
- 1000 Kč = 5140 japonských jenů
- 1000 Kč = 115 250 mongolských tugriků
- 1000 Kč = 166 polských zlotých

A tak jsme měli chvíličku padesát tisíc, ale radost dlouho nevydržela. Ze směnárny přinesl chudák František místo úspor jen pár korun. Tugrik je zkrátka slabá měna. Všichni jsme propadli beznaději, mysleli jsme, že narozeniny už nic nezachrání, ale pak nám to došlo!

Peníze přece nejsou všechno. Kromě nich si František přivezl mnohem cennější věc. Zážitky, přátelství a dobrý pocit. Ema nakonec dostala album plné fotek, které jí připomínají, co všechno jsme společně zažili.

Závěrečný kvíz

1) Kdyby Ema zkusila nakoupit padělanými penězi, co by se nejspíš stalo?

- a) Měla by spoustu krásných věcí vlastně zadarmo.
- b) Měla by spoustu krásných věcí vlastně zadarmo a černé svědomí.
- c) Neměla by vůbec nic, a ještě by jí hrozilo vězení, protože padělané peníze každá pokladní pozná a ihned volá policii!

2) Když dostanu za dva a půl tisíce korun jenom sto dolarů...

- a) ... tak mě někdo pěkně oškubal.
- b) ... musí to být nějaká chyba!
- c) ... mám vlastně pořád stejně, protože každá měna má jinou hodnotu.

3) Platidlem může být...

- a) ... něco velikánského, aby bylo vidět, že dáváte hodně.
- b) ... cokoliv, abyste to nemuseli složitě shánět.
- c) ... něco vzácného, trvanlivého a snadno přenositelného.

4) Nejcennější je...

- a) ... zlato a drahé kamení.
- b) ... peníze.
- c) ... láska a přátelství.

